

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (kilencedik tanács)

2017. június 1. *

„Előzetes döntéshozatal — A kereskedelmi ügyletekhez kapcsolódó késedelmes fizetések elleni fellépés — 2011/7/EU irányelv — Határozatlan időre szóló, kereskedelmi bérleti szerződések — A bérleti díj megfizetésének késedelmei — Az ezen irányelv átültetési határidejének lejártá előtt kötött szerződések — Nemzeti szabályozás — Az ilyen szerződések kizárása az említett irányelv időbeli hatálya alól”

A C-330/16. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Sąd Okręgowy w Warszawie (varsói területi bíróság, Lengyelország) a Bírósághoz 2016. június 10-én érkezett, 2016. május 16-i határozatával terjesztett elő a

Piotr Zarski

és

Andrzej Stadnicki között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (kilencedik tanács),

tagjai: Juhász E. tanácselnök, C. Vajda és C. Lycourgos (előadó) bírák,

főtanácsnok: M. Bobek,

hivatalvezető: A. Calot Escobar,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- P. Zarski képviseletében B. Stankiewicz, Z. Korsak és A. Ostrowska-Maciąg radcy prawni,
- a lengyel kormány képviseletében B. Majczyna, meghatalmazotti minőségben,
- a spanyol kormány képviseletében M. A. Sampol Pucurull, meghatalmazotti minőségben,
- az Európai Bizottság képviseletében M. Patakia, A. C. Becker és J. Szczodrowski, meghatalmazotti minőségben,

tekintettel a főtanácsnok meghallgatását követően hozott határozatra, miszerint az ügy elbírálására a főtanácsnok indítványa nélkül kerül sor,

* Az eljárás nyelve: lengyel.

meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a kereskedelmi ügyletekhez kapcsolódó késedelmes fizetések elleni fellépésről szóló, 2011. február 16-i 2011/7/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2011. L 48., 1. o.; helyesbítések: HL 2012 L 233., 3. o.; HL 2015. L 218., 82. o.) 1. cikke (1) bekezdésének, 2. cikke (1) pontjának, valamint 3. cikkének, 6. cikkének, 8. cikkének és 12. cikke (4) bekezdésének értelmezésére irányul.
- 2 Ezt a kérelmet a Piotr Zarski és Andrzej Stadnicki között, a bérletidő-hátralék A. Stadnickitól való megszerzése céljából P. Zarski által megelőlegezett behajtási költségek megtérítése tárgyában folyamatban lévő eljárásban terjesztették elő.

Jogi háttér

Az uniós jog

A 2000/35/EK irányelv

- 3 A kereskedelmi ügyletekhez kapcsolódó késedelmes fizetések elleni fellépésről szóló, 2000. június 29-i 2000/35/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2000. L 200., 35. o.; magyar nyelvű különkiadás 17. fejezet, 1. kötet, 226. o.; helyesbítés: HL 2007. L 312., 72. o.) 6. cikkének (3) bekezdése az alábbiak szerint rendelkezik:

„Az irányelv átültetésekor a tagállamok figyelmen kívül hagyhatják:

[...]

- b) a 2002. augusztus 8-át megelőzően kötött szerződéseket [...]

A 2011/7 irányelv

- 4 A 2011/7 irányelv (12) preambulumbekzdésének szövege a következő:

„A késedelmes fizetés olyan szerződésszegés, amelyet a legtöbb tagállamban az alacsony vagy fel nem számított késedelmi kamatok és/vagy hosszadalmas jogorvoslati eljárások az adósok számára pénzügyi szempontból vonzóvá tettek. E folyamat visszafordításához és a fizetési késedelem előnytelenné tételéhez a pontos fizetés kultúrájára való határozott váltás szükséges, ideértve, hogy a kamat felszámítására való jog kizárása mindig súlyosan hátrányos [helyesen: nyilvánvalóan tisztességtelen] szerződési feltételnek vagy gyakorlatnak minősüljön. Ez a váltás a fizetési határidőkre és a hitelezőknek a felmerült költségeikért járó kártérítésre vonatkozó különleges rendelkezések bevezetését is magában foglalja, és többek között azt, hogy a behajtási költségek megtérítéséhez való jog kizárását tekintsék súlyosan hátrányosnak [helyesen: és többek között azt is, hogy vélelmezni kell a behajtási költségek megtérítéséhez való jog kizárásának nyilvánvaló tisztességtelenségét].”

- 5 A 2011/7 irányelv 1. cikkének (1) bekezdése értelmében:

„Ezen irányelv célja a kereskedelmi ügyletekhez kapcsolódó késedelmes fizetések elleni fellépés a belső piac megfelelő működésének biztosítása érdekében, ily módon ösztönözve a vállalkozások, különösen pedig a kkv-k [kis- és középvállalkozások] versenyképességét.”

6 Ezen irányelv 2. cikke az alábbiak szerint rendelkezik:

„Ezen irányelv alkalmazásában:

1. »kereskedelmi ügyletek«: vállalkozások, illetve vállalkozások és hatóságok között lebonyolított olyan ügyletek, amelyek tárgya fizetés ellenében áruk adásvétele vagy szolgáltatások nyújtása;

[...]”

7 A 2011/7 irányelvnek „A behajtási költségek megtérítése” című 6. cikke szerint:

„(1) A tagállamok biztosítják, hogy amennyiben kereskedelmi ügyletekben a 3. vagy a 4. cikkel összhangban késedelmi kamat válik esedékessé, a hitelező jogosult az adóstól legalább 40 [euró] összegű átalány megfizetését követelni.

(2) A tagállamok biztosítják, hogy az (1) bekezdésben említett átalányösszeg külön fizetési felszólítás nélkül, a hitelező számára felmerült behajtási költségeért kártérítésként váljon esedékessé.

(3) A hitelező az (1) bekezdésben említett átalányösszeget felül jogosult megfelelő kártérítésre az adós késedelmes fizetése következtében felmerült és az átalányösszeget meghaladó összes fennmaradó behajtási költsége miatt. E költségek közé tartozhatnak többek között az ügyvéd vagy behajtással foglalkozó cég megbízása miatt felmerülő költségek.”

8 Az említett irányelv 12. cikkének (4) bekezdése kimondja:

„Az irányelv átültetésekor a tagállamok határoznak arról, hogy kizárják-e a 2013. március 16. előtt kötött szerződéseket.”

9 Ugyanezen irányelv 13. cikkének első bekezdése az alábbiak szerint rendelkezik:

„A 2000/35/EK irányelv 2013. március 16-tól kezdődő hatállyal a nemzeti jogba történő átültetésére és alkalmazására meghatározott határidővel kapcsolatos tagállami kötelezettségek sérelme nélkül hatályát veszti. Az említett időpont előtt kötött szerződések tekintetében azonban alkalmazandó marad, amelyekre ezen irányelv a 12. cikk (4) bekezdése értelmében nem alkalmazandó.”

A lengyel jog

10 A 2011/7 irányelvet a kereskedelmi ügyletekhez kapcsolódó fizetési határidőkről szóló 2013. március 8-i törvény (a továbbiakban: 2013. március 8-i törvény) ültette át a lengyel jogrendbe, amely 2013. április 28-án lépett hatályba, és hatályon kívül helyezte a kereskedelmi ügyletekhez kapcsolódó fizetési határidőkről szóló 2003. június 12-i törvényt.

11 A 2013. március 8-i törvény 4. cikke az alábbiak szerint rendelkezik:

„E törvény alkalmazásában:

kereskedelmi ügyletek – a 2. cikkben említett felek által gazdasági tevékenységükkel összefüggésben kötött olyan szerződések, amelyek tárgya fizetés ellenében áruk adásvétele vagy szolgáltatások nyújtása;

[...]”

12 Az említett törvény 10. cikke kimondja:

„(1) A 7. cikk (1) bekezdésében vagy a 8. cikk (1) bekezdésében említett kamatok esedékessé válásától a behajtási költségekért kártérítésként a hitelező jogosult az adóstól külön fizetési felszólítás nélkül a Narodowy Bank Polskinak [lengyel nemzeti bank] a pénzfizetés esedékessé válásának hónapját megelőző hónap utolsó munkanapján érvényes középárfolyama szerint átszámítva 40 eurónak megfelelő összegű PLN-összeg [złoty] megfizetését követelni.

(2) A hitelező az (1) bekezdésben említett összegen felül jogosult megfelelő kártérítésre a számára felmerült és az említett összeget meghaladó fennmaradó behajtási költség miatt.

(3) A 11. cikk (2) bekezdésének 2. pontjára is figyelemmel az (1) bekezdésben említett összegre való jogosultság az adott ügylet tekintetében áll fenn.”

13 A 2013. március 8-i törvény 15. cikke szerint:

„(1) A korábbi rendelkezéseket kell alkalmazni a törvény hatálybalépése előtt kötött kereskedelmi ügyletekre.

[...]”

14 A 2013. március 8-i törvény 10. cikkének (1) bekezdésétől eltérően a kereskedelmi ügyletekhez kapcsolódó fizetési határidőkről szóló 2003. június 12-i törvény egyetlen rendelkezése sem írt elő 40 euró átalány-kártérítés követelésére vonatkozó jogot a felmerült behajtási költségek címén.

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

15 Az alapeljárásban részt vevő felek vállalkozók, akik 2010. szeptember 20-án határozatlan időre szóló bérleti szerződést kötöttek, amelynek értelmében a bérlő, A. Stadnicki, a bérbeadó, P. Zarski irodahelyiségeit használta bérleti díj ellenében. A bérbeadó a 2014. április 9-től 2015. február hónapig késedelmesen fizetett bérleti díjak behajtási költsége címén 40 eurós átalányösszegben kártérítés megfizetését követelte bérlőtől.

16 A Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy (varsói kerületi bíróság, Lengyelország) a P. Zarski által a 2013. március 8-i törvény 10. cikkének (1) bekezdése alapján benyújtott keresetét azzal az indokkal utasította el, hogy e törvény, a 15. cikkének megfelelően nem alkalmazható a 2013. április 28-a előtt kötött szerződésekre. P. Zarski e határozattal szemben fellebbezést terjesztett elő a kérdést előterjesztő bíróságnál.

17 Ez a bíróság mindenekelőtt arra keresi a választ, hogy a helyiségek bérbeadása a 2011/7 irányelv 2. cikkének 1. pontja és 3. cikke értelmében szolgáltatásnak minősül-e.

18 Az első kérdésre adott igenlő válasz esetén a kérdést előterjesztő bíróság számára kétséges az, hogy a határozatlan időre szóló bérleti szerződés esetében a szerződés, vagy az egyes bérleti díjak megfizetéséből álló elszigetelt és külön „ügyletek” minősülnek-e kereskedelmi ügyletnek. E bíróság szerint a szerződés számos műveletből áll, amelyek egymást követő kereskedelmi ügyletnek minősülnek. A 2013. március 8-i törvény a kereskedelmi ügyletnek kétségtelenül a szerződésekre korlátozza. Mindazonáltal fennmarad a kétség azt illetően, hogy az európai uniós jogalkotó a jogi aktust, azaz a szerződést részesíti-e védelemben, vagy „a gazdasági szereplő által megvalósított gazdasági tény”, így az áruk vagy szolgáltatások nyújtása ellenében történő fizetést is biztosítja.

- 19 A kérdést előterjesztő bíróság szerint a 2011/7 irányelv 2. cikkének 1. pontjából az következik, hogy noha minden szerződés kereskedelmi ügylet, azonban nem minden kereskedelmi ügylet minősül szükségszerűen szerződésnek. Ily módon több különálló kereskedelmi ügylet egyetlen keretszerződésből is eredhet. Ezenkívül a hitelező azon jogának védelme, hogy valamely kereskedelmi ügyletben késedelem nélkül megkapja az ellenértéket, arra ösztönöz, hogy az említett védelmet ne korlátozzák a szerződésekre, hanem azt terjesszék ki a kereskedelmi műveletekre is.
- 20 Ha a „kereskedelmi ügylet” fogalma alatt az egyes bérletidő-fizetésekből álló elszigetelt és különálló ügyleteket kell érteni, a kérdést előterjesztő bíróság arra keresi még a választ, hogy a tagállamok a 2011/7 irányelv 12. cikkének (4) bekezdése értelmében kizárhatják-e ezen irányelv alkalmazása alól a 2013. március 16. előtt kötött bérleti szerződéseket, ha a bérleti díj megfizetésének késedelve ezen időpontot követően következik be.
- 21 A kérdést előterjesztő bíróság rámutat arra, hogy az említett irányelv 12. cikkének (4) bekezdése nem az „ügylet”, hanem a „szerződés” szót használja, noha számos más rendelkezésben az „ügylet” fogalma szerepel. Ez a bíróság mindazonáltal úgy véli, hogy továbbra is fennáll a kétség azzal kapcsolatban, hogy a 2011/7 irányelvről nem az a célja, hogy a különálló tartós vagy időszakos viszonyokat védelmezze, ennélfogva az ezen irányelv 12. cikke (4) bekezdésének értelmezése során az új törvény azonnali alkalmazása elvét kellene előnyben részesíteni.
- 22 E körülmények között a Sąd Okręgowy w Warszawie (varsói regionális bíróság, Lengyelország) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:
- „1) A 2011/7 irányelv 2. cikkének 1. pontja és 3. cikke (valamint (2), (3), (7), (11), (18) és (23) preambulumbekzdése) értelmében vett szolgáltatásnak tekintendő-e a helyiségek bérbeadása?
- 2) Ha az első kérdésre igenlő választ kell adni, akkor határozatlan időre kötött bérleti szerződés esetén a bérleti szerződés vagy a helyiségek és csatlakozások használatának átengedése ellenében történő konkrét bérletidő-fizetésben megnyilvánuló külön »ügylet« tekintendő-e a 2011/7 irányelv 1. cikkének (1) bekezdése, 2. cikkének 1. pontja, 3., 6. és 8. cikke (valamint (1), (3), (4), (8), (9), (26) és (35) preambulumbekzdése) értelmében vett kereskedelmi ügyletnek?
- 3) Ha a második kérdés megválaszolása során megállapítást nyer, hogy a helyiségek és csatlakozások használatának átengedése ellenében történő konkrét bérletidő-fizetés tekintendő kereskedelmi ügyletnek, akkor úgy kell-e értelmezni a 2011/7 irányelv 1. cikkének (1) bekezdését, 2. cikkének 1. pontját és 12. cikkének (4) bekezdését (valamint (3) preambulumbekzdését), hogy a tagállamok kizárhatják az [említett] irányelv alkalmazása alól a 2013. március 16. előtt kötött bérleti szerződéseket, ha a bérlő ezen időpontot követően esik késedelmbe az egyes bérleti díjak megfizetésével?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

A második és a harmadik kérdéstről

- 23 Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett második és harmadik kérdéssel, amelyeket először és együttesen kell megvizsgálni, a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keresi a választ, hogy a 2011/7 irányelv 12. cikkének (4) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy a 2013. március 16. előtt kötött bérleti szerződések teljesítése során történt fizetési késedelmeket a tagállamok még akkor is kizárhatják ezen irányelv hatálya alól, ha e késedelmek ezen időpontot követően következtek be, vagy ha ezek az fizetések olyan kereskedelmi ügyletnek minősülnek, amelyeknek szükségszerűen az említett irányelv időbeli hatálya alá kell tartozniuk.

- 24 A 2011/7 irányelv 12. cikkének (4) bekezdése lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy ezen irányelv átültetésekor határozzanak arról, hogy kizárják-e annak hatálya alól a 2013. március 16. előtt kötött szerződéseket.
- 25 Emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az uniós jog egységes alkalmazásának követelményéből és az egyenlőség elvéből az következik, hogy a jelentésének és hatályának meghatározása érdekében a tagállami jogokra kifejezett utalást nem tartalmazó uniós jogi rendelkezést főszabály szerint az Unió egészében önállóan és egységesen kell értelmezni (2016. október 18-i Nikiforidis ítélet, C-135/15, EU:C:2016:774, 28. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 26 Mivel a 2011/7 irányelv 12. cikkének (4) bekezdése semmilyen utalást nem tartalmaz a tagállamok jogára, azt tehát önállóan és egységesen kell értelmezni. Ezt a rendelkezést hasonlóan kell értelmezni, ha egyidejűleg vesszük figyelembe annak szövegét, a kontextust, amelybe illeszkedik és az ezen irányelv által elérni kívánt célt (2016. november 10-i Kovalkovas ítélet C-477/16 PPU, EU:C:2016:861, 33. pont).
- 27 Így a 2011/7 irányelv 12. cikke (4) bekezdésének szövegét illetően rá kell mutatni, hogy az uniós jogalkotó a „kötött szerződések” kifejezést használja, nem pedig az ezen irányelv más rendelkezéseiben szereplő „kereskedelmi ügyleteket”.
- 28 Ennélfogva, anélkül hogy a jelen előzetes döntéshozatalra utalás keretében szükség volna annak meghatározására, hogy a „kereskedelmi ügyletek” fogalma – amint ezt a kérdést előterjesztő bíróság sugallni látszik – vonatkozhat-e valamely szerződés teljesítésének szabályaira, elegendő azt megállapítani, hogy az uniós jogalkotó mindenképpen ügyelt arra, hogy ezt a kifejezést a 2011/7 irányelv 12. cikkének (4) bekezdésében a tagállamok számára elismert jogosultság terjedelmének meghatározása során semmilyen módon ne alkalmazza.
- 29 E rendelkezés szövegének vizsgálata tehát annak megállapításához vezet, hogy a „kötött szerződés” kifejezés használatával az uniós jogalkotó lehetővé kívánta tenni a tagállamok számára, hogy a 2011/7 irányelv hatálya alól teljes egészében kivegyék a 2013. március 16. előtt létrejött szerződéses viszonyokat, beleértve az e szerződéses viszonyokból eredő, és ezen időpont után megvalósuló joghatásokat is.
- 30 Ezt az értelmezést támasztja alá a szóban forgó rendelkezés kontextusa és közelebbről a 2011/7 irányelv 13. cikkének hatálya is.
- 31 Az említett 13. cikk ugyanis 2013. március 16-tól kezdődő hatállyal hatályon kívül helyezi a 2000/35 irányelvet, annak előírása mellett, hogy ez az irányelv mindazonáltal alkalmazandó marad az említett időpont előtt kötött szerződések tekintetében, amelyekre a 2011/7 irányelv a 12. cikkének (4) bekezdése értelmében nem alkalmazandó.
- 32 Ebből következik, hogy amennyiben valamely tagállam élt a számára a 2011/7 irányelv 12. cikkének (4) bekezdésében biztosított lehetőséggel, a 2000/35 irányelv 6. cikke (3) bekezdésének b) pontjára figyelemmel a 2013. március 16. előtt kötött szerződéseket, azok jövőbeli joghatásait is beleértve továbbra is az utóbbi irányelv szabályozza függetlenül attól, hogy főszabály szerint az utóbbi irányelvet ugyanezen időponttól hatályon kívül helyezték. Ebben az esetben a 2011/7 irányelvet nem lehet az ilyen szerződésekből eredő, 2013. március 16-tól bekövetkező joghatásokra alkalmazni, mivel azok nem tartozhatnak egyidejűleg a 2000/35 irányelv és a 2011/7 irányelv rendelkezéseinek hatálya alá.
- 33 A fentiekből az következik, hogy a 2013. március 16-ot követően esedékessé váló fizetésekre vonatkozó viták nem tartozhatnak a 2011/7 irányelv hatálya alá, ha azt a szerződést, amelynek értelmében ezeket a kifizetéseket teljesíteni kell, ezen időpont előtt kötötték, és az érintett tagállam élt a 2011/7 irányelv 12. cikkének (4) bekezdésében szereplő lehetőséggel.

- 34 Ennélfogva az előterjesztett második és harmadik kérdésre úgy kell válaszolni, hogy a 2011/7 irányelv 12. cikkének (4) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy a 2013. március 16. előtt kötött bérleti szerződések teljesítése során történt fizetési késedelmeket a tagállamok még akkor is kizárhatják ezen irányelv hatálya alól, ha e késedelmek ezen időpontot követően következtek be.

Az első kérdésről

- 35 Figyelemmel a második és a harmadik kérdésre adott válaszra, az első kérdést nem szükséges megválaszolni.
- 36 Ugyanis, mivel az alapügyben szóban forgó szerződést 2013. március 16. előtt kötötték, és a Lengyel Köztársaság élt a 2011/7 irányelv 12. cikkének (4) bekezdésében szereplő lehetőséggel, az említett szerződés nem tartozhat ezen irányelv időbeli hatálya alá, így tehát nincs szükség annak meghatározására, hogy a szerződést ezen irányelv tárgyi hatálya alól is ki kell-e zárni.

A költségekről

- 37 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (kilencedik tanács) a következőképpen határozott:

A kereskedelmi ügyletekhez kapcsolódó késedelmes fizetések elleni fellépésről szóló, 2011. február 16-i 2011/7/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv 12. cikkének (4) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy a 2013. március 16. előtt kötött bérleti szerződések teljesítése során történt fizetési késedelmeket a tagállamok még akkor is kizárhatják ezen irányelv hatálya alól, ha e késedelmek ezen időpontot követően következtek be.

Aláírások